

15 PRŮMYSL

Metodické vysvětlivky

Do odvětvové statistiky průmyslu se zahrnují podniky s hlavní (převažující) průmyslovou činností, tedy tou, která je podle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) zahrnuta do sekcí B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl, D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu nebo E – Zásobování vodou; činností související s odpadními vodami, odpady a sanacemi. Podrobnější členění CZ-NACE pak zahrnuje 34 oddílů.

Pokud výslovně není uvedeno jinak, veškeré výsledky uvedené v této kapitole reprezentují celou populaci průmyslových podniků bez ohledu na jejich velikost.

Poznámky k tabulkám

Tab. 15-1 a 15-2 Index průmyslové produkce

Index průmyslové produkce měří vlastní výstup průmyslových odvětví i průmyslu celkem očištěný od cenových vlivů. Jedná se o základní ukazatel konjunkturální statistiky průmyslu. Při jeho výpočtu se z větší části vychází z tržeb za vlastní výroby a služby přeceněné do stálých cen, v případě vybraných činností charakterizují vývoj odvětví fyzické objemy produkce výrobních reprezentantů. Index je primárně počítán jako měsíční bazický index k průměrnému měsíci základního období, kterým je v současné době rok 2015. Výpočet začíná na úrovni dvouciferného oddílu CZ-NACE a při agregaci na vyšší úroveň se využívají váhy odvozené ze struktury přidané hodnoty v bazickém roce (agregace na úroveň sekcí, hlavních průmyslových seskupení a na průmysl celkem). Od bazických indexů jsou dále indexy meziroční a případné kumulace v čase (čtvrtletní, pololetní, roční). V souladu s předpisy Eurostatu index průmyslové produkce pokrývá sekce CZ-NACE B, C, D (kromě skupiny 35.3). Index je nově prezentován ve formě očištěné o vliv počtu pracovních dnů, a to v celé prezentované časové řadě.

Tab. 15-3, 15-4 a 15-6 Základní ukazatele průmyslu

Údaje v tabulce **15-6** jsou čerpány ze zpracování **čtvrtletních** statistických výkazů statistiky trhu práce. Tyto výsledky je třeba považovat za předběžné, neboť vycházejí ze šetření s omezenou velikostí výběrových souborů a s vyšším podílem odhadů. Podrobnější informace o zjišťování a metodice jsou uvedeny v kapitole **10** Trh práce. Naproti tomu tabulky **15-3** a **15-4** obsahují údaje ze zpracování ročních statistických výkazů poskytujících detailnější okruh definitivních dat, které jsou ale k dispozici s větším časovým zpožděním.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený zahrnuje počet osob v pracovním, služebním nebo členském poměru (kde součástí členství je též pracovní vztah) k zaměstnavateli. Je přepočtem průměrného evidenčního počtu zaměstnanců ve fyzických osobách podle délky jejich pracovních úvazků na zaměstnavatelem stanovenou (plnou) pracovní dobu.

Průměrná hrubá měsíční mzda jednoho zaměstnance vyjadřuje všechny pracovní příjmy (základní mzdy a platy, osobní příplatky a ohodnocení, prémie a odměny, podíly na výsledcích hospodaření a náhrady mzdy), které byly zúčtovány zaměstnancům v evidenčním počtu podle příslušných platových a mzdových předpisů. Je uváděna na přepočtený počet zaměstnanců.

Tržby z prodeje výrobků a služeb představují tržby z prodeje vlastní hmotné a nehmotné produkce externím odběratelům.

Tržby za prodej zboží představují tržby za prodej obchodního zboží, tj. produktů nakoupených za účelem dalšího prodeje v nezměněném stavu.

Výkony včetně obchodní marže zahrnují tržby z prodeje výrobků a služeb, obchodní marži (rozdíl mezi tržbami za prodané zboží a náklady na prodané zboží), změnu stavu zásob vlastní činnosti a aktivaci materiálu, zboží, služeb a dlouhodobého majetku.

Spotřeba materiálu a energie a náklady na služby – spotřebované nákupy (hodnota spotřebovaného materiálu a energií) a náklady na služby (externí služby, náklady na reprezentaci a drobný nehmotný majetek, o kterém účetní jednotka rozhodla, že není dlouhodobým majetkem). Do roku 2015 tomuto ukazateli obsahově odpovídal ukazatel „Výkonová spotřeba“.

Přidaná hodnota je rozdíl mezi výkony, včetně obchodní marže, a spotřebou materiálu a energie a nákladů na služby.

Výsledek hospodaření představuje rozdíl mezi výnosy celkem a náklady celkem za sledované období. Nabývá buď podoby zisku (kladný výsledek hospodaření), nebo ztráty (záporný výsledek hospodaření).

Hodnoty aktiv, pasiv a jejich složek (v tab. **15-3** jde o celková aktiva a vlastní kapitál) vyjadřují stavy na rozvahových účtech ke konci kalendářního roku. Náplň ukazatelů odpovídá účtové osnově pro podnikatele.

Pořízení dlouhodobého majetku představuje sumu výdajů, které vykazující jednotky vynaložily na pořízení dlouhodobého majetku (koupi, vytvořením vlastní činností, nabytím práv k výsledkům duševní tvořivé činnosti). Dlouhodobým majetkem se stávají věci uvedené do užívání. Uvedením do užívání se rozumí zabezpečení všech technických funkcí potřebných k užívání a splnění všech povinností stanovených právními předpisy, např. stavebními, ekologickými, požárními, bezpečnostními a hygienickými. Ukazatel nezahrnuje bezúplatně nabytý majetek a zahrnuje majetek pořízený na finanční leasing.

Tab. 15-5 Výroba vybraných výrobků

Produkce vybraných výrobků zahrnuje veškerou produkci daného výrobku nebo jejich agregátu, vymezeného příslušným kódem. Jde o ukazatel typu hrubého obratu, který zahrnuje i objem produkce předané v rámci podnikatelského subjektu k další výrobě či do zásob. Obsah uvedených vybraných výrobků je specifikován Seznamem výrobků CZ-PRODCOM, který vychází z Klasifikace produkce (CZ-CPA). Tabulka 15-5 přitom obsahuje agregáty kódů CZ-PRODCOM vytvořené pro účely statistické ročenky. Zdrojem dat je specifické roční zjišťování, které zahrnuje pouze podniky s hlavní (převažující) průmyslovou činností s 20 a více zaměstnanci nebo významným ročním obratem, menší průmyslové jednotky s významným podílem na produkci konkrétního výrobku a vybrané neprůmyslové podniky s významným podílem průmyslové činnosti. Data za poslední uvedené období jsou vždy předběžná.

V návaznosti na nové právní předpisy upravující evropské standardy pro statistiku průmyslových výrobků a služeb byly upraveny publikační výstupy statistiky průmyslových výrobků a služeb ČR. Hlavní obsahovou změnou je důsledné zahrnutí produkce v režimu práce ve mzdě do publikovaných výstupů, a to počínaje daty za rok 2021 bez přepočtu historických časových řad. I když tento specifický dodavatelsko-odběratelský režim výroby nabývá v posledních letech celosvětově na významu, v rámci souhrnných výsledků za vybrané výrobky je v naprosté většině případů minoritní formou produkce a k porušení srovnatelnosti údajů v časové řadě nedošlo. Výrobky, u kterých je podíl nově zahrnuté práce ve mzdě významný a v důsledku toho jsou údaje za rok 2021 výrazně odlišné od přechodných, jsou označeny poznámkou ¹⁾.

* * *

Další informace jsou dostupné na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

– www.czso.cz/csu/czso/prumysl_energetika